

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknél, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.
Társ szerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Felekezeti nyugtalankodás.

Nálunk a politikai élet súlypontja a parlamenten nyugszik. Azért a parlamenti munkásság szünetelése, vakációt von maga után az egész politikai életben.

A mikor pedig Magyarországon a politika szünetel, akkor rendszeren ki szokott ütni a társadalmi köreinkben rejlő sok méreganyag s kiütéseivel nyugtalanságot kelt úgy azokban a rétegekben, melyeknek békétlenség az életelemök, mint azoknál a tényezőknél is, melyek az ország belső békéje felett hazafiúi lelkiismeretességgel örködnek.

A magyar protestánsoknak mind a két felekezetén a nyári szünet alatt saját-szerű türelmetlenség kezd erőt venni. Az ev. reformátusok kiáltványban hirdetik, hogy a féktelenül előre törő klerikalizmus veszélylyel fenyegeti az ő felekezeti szervezetüket s hogy ki vannak hívva élethalál harcra, melyet ők fel akarnak venni. Így beszél az az értekezlet, mely a debreceni superintendensi állásra dr. Balthazár Dezsőt jelölte.

De mozog a másik protestáns felekezet is, s ennek mozgalma a tiszai ág. hitv. evangélikus egyházkerület brassói közgyűlésén nyilvánult meg, a hol tiltakoztak a »Ne temere« kezdetű pápai dekretum

ellen, követelvének annak visszavonását (!) s beleszóltak a katolikus autonómia ügyébe is, a legilletéktelenebb módon.

Midőn ezeket a harci riadókat megharsanni halljuk, önkéntelenül kérdezzük, vajjon bántja-e valaki a magyarországi protestánsokat, fenyegeti-e őket valamelyes veszély akár a kormány és a parlament, akár a katolikus egyház oldala felől?

Százszor megirtuk és kimutattuk, hogy a jelenlegi kormány és parlament a legteljesebb vallási egyenjogúságra törekszik s azt meg is valósítja éber és féltékeny gondnal. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az ő valláspolitikáját azzal kezdte, hogy maga mellé vette első munkatársul az ev. reformátusoknak egyik főemberét, a hitfelekezeti állást viselő *Tóth* Jánost, a kultuszminisztérium politikai államtitkárját. Egy férfit, a kinek igazságszeretete és jogérzete előtt felekezeti különbség nélkül mindenki tisztelettel hajol meg, mint a hogy a reformátusok csak tisztelettel említhetik a hithűségét. Azzal folytatta azután a kultuszminiszter az ő vallási politikáját, hogy a protestánsok számára *három millió* koronát szavaztatott meg az országgyűléssel. Megszavazta ezt az összeget az a parlament, mely túlnyomó nagy számban katolikus vallású tagokból áll; megszavazta az a *néppárt* is, mely-

nek törekvéseitől a reformátusok a saját létüket féltik!

Két év mult el ezen idő óta, a protestánsoknak a megszavazott segély folyósított, a katolikus lelkészek kongruája pedig a mai napig sincs nyélbe ütve. Pedig ez a kongrua-ügy 25 év óta vajúdik. És ha be is fejezik ezt az ügyet, akkor is az ügy fog kinézni, hogy a kongrua-teher nagyobbik részét a katolikus valálalap és a nagyjavadalmások fogják viselni, míg az állampénztárra ennek a tehernek csak a kisebbik része hármlik. Pedig talán mégis csak a katolikusok alkotják az ország adófizető polgárának-többségét. Vagy nem?

A tanári és tanítói kinevezéseket illetőleg gróf Apponyi Albert a képviselőházban hivatalos adatokkal igazolta, hogy a kinevezetteknek csak 34%-a katolikus. Ez tehát olyan arányszám, mely jóval alatta marad a katolikus lakosság létszázalékának, de alatta marad a katolikus vallású s a tanári és tanítói pályákra kvalifikált egyének százaléki arányszámának is.

Az 1867-iki kiegyezés óta nem volt az országnak olyan kormánya és parlamentje, mely a protestánsok hitéleti, kulturális és jogi érdekei iránt annyi figyelmet, igazságosságot és méltányosságot tanúsított volna, mint a jelenlegi.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Ő miatta.

vagy

Egy sirdomb a parkban.

Írta: **Quantay K. S.**

Ott álltam a park egyetlen sírjánál. Kis halom közepén emelkedett, tört obeliszkkel fejénél. Köröskörül szomorú fűzek, különféle lombok, melyek között ott motoszkált az alkonyi szellő.

Suttogás kelt a szellő nyomán s nekem úgy tűnt fel, hogy titkos bánatos sóhajja egyesült. Lelkemre nyomasztó hangulat szállt, leheveredtem a finom fűbe, lehajtam fejemet és hallgattam a lombok suttogását, a szomorú fű sóhaját. Hallgattam merengve és némán. A lány suttogás szomorú mesévé olvadt össze.

Vérpezsdítően szólt a zene, vigak voltak mind, csak a menyasszony bátyja Jenő nem. El-elnézte a táncoló párokat, de akárhogy nógatták, közjük nem keveredett. Mélán állt egy helyen, a zene szilaj akkordjai öröm helyett vihart támasztottak lelkében. Meglátszott az dúlt vonásain.

— Jenő, mi baj? — kérdé unokahuga. — Mért vagy oly szomorú, mikor mindenki víg?!

— Hagyd el édes, hagyd el, hadd vigadjanak. Halotti toromat űlik!

— Jenő, az Istenért! —

— Ne ijedez, Paula, igazat szólok. Nővérem boldogsága csak fokozza kinomat. Egész valóm háborog.

— Irigyled tán?! Vigadj! Te is boldog lész!

— Soha, soha! Azért irigylem! Vigadjak!

Te kérsz erre Paula legőszintébb barátnőm? — kérdé lágyabban. — Jó, megteszem. Ugy-e eddig egy kérésedet sem tagadtam meg ezt sem fogom. De egy kérdést. Szeretsz?

Paula zavartan nézett Jenőre. Mint rokonát mindig szerette s nem változott irányában férjhez menetele óta sem. Miért kérdi hát? Tán másképp értelmezze?

— Szeretlek, hogyne szeretnélek, hisz gyermekkor jó barátok vagyunk.

— Úgy tedd meg mire kérek, s akkor vigadok, hejh, de nagyon. Csak segíts vigadni. Ha szeretsz, dalold el kedvenc nótámat: „De szomorú ez az élet énnekem“!...

— Jenő, nincs helyén, mikor vigadnunk kell!

— Van, van! Ez az én vigadalmam! Csak énekelj, a te ajkadról akarom hallani... Úgy is tán utoljára...

Azután odament a cigányhoz s elhuzatta a nótát. A nyirettyük végigrezegtek a húrokon, melyekből egy fájdalmas lélek panaszos sóhajai törtek elő. Paula rövid habozás után elénekelt a dalt.

Bűbánatos hangja a méla bús zenével leletrázó szomorú dallammá egyesülve, az összes jelenvoltak szívébe markolt, úgy, hogy a bűvölet hatása alatt némán hallgattak.

Jenő Paula közelében foglalt helyet és csillogó szemei mig reátapadtak az érzéssel daloló hölgyre, ziháló keble elárulta a benne tomboló érzést, haborgást, melyet minden újabb—újabb szó okozott.

Egyszerre felugrott s kiragadta a cigány primás hegedűjét. Egyet-kettőt húzott a húrokon halkán, mélán, azután reákezde ő maga:

Hangja leirhatatlan. Mintha búcsú dalát énekelné, beleöntötte összes érzését... Az eddig féken tartott vihar szétárad — miután kitört belőle — a teremben. Kesergő bánat és szivettépő fájdalom egyesült e hangban. S a miből kevés volt benne, pótolta a húr fájó sóhaja. Sok szemben könny és bánat ült; az arcokon megilletődés.

Paula volt a legzavartabb. Szemrehányást tett magának, hogy oly könnyen engedett Jenő kérésének. Mi baja? Miért kesereg?

De talán a katolikus egyház oldaláról fenyegeti protestáns atyáinkat valamiféle veszedelem? Szálka az ő szemükbe a katolikus Népszövetség. Midőn erről van szó, kérjük őket, gondolkodjanak higgadtan, elfogulatlanul s úgy adják meg a választ arra a kérdésre, vajjon lehet-e a magyar katolikus egyházzal józan észszel azt az örültséget feltételezni, hogy akkor, midőn az oly iszonyatos hatalommá növekedett internacionális irány és az ennek szolgálatába szegődött zsidóság és szabaddómivesség minden pozitív vallásnak, minden erkölcsi rendnek, minden hit- és tekintélynek a sziklafokát ostromolja, a katolikus egyház a protestánsok ellen sorakoztatja híveinek taborát?

Már ha nem tételeznek fel rólunk a protestánsok saját magok irányában szemernyi felebaráti szeretetet sem, tételeznek fel legalább annyi józanságot és annyi okosságot, hogy nem fogjuk támadni az ő hadállásaikat, helyesebben az ő hitéleti és jogi szervezetüket, melylyel századokon át békében megtudtunk félni, midőn egy olyan ellenség áll a portánk előtt, a ki ha győz, nem csak a katolikus egyházat dönti meg e hazában, hanem lerombolja a vallásnak és a hazának azon oltárait is, melyekre protestáns atyáink is — így hisszük legalább — nap-nap után leteszik áldozati ajándékaikat.

Izgatja továbbá a magyar protestánsokat a »Ne temere« kezdetű pápai dekretum. Erről is már unós-untig elmondottuk, hogy az a vegyes házasságok érvényét sem protestáns hitelvi, sem protestáns jogi szempontból nem érinti. Hogy katolikus szempontból hogyan alakul ki a vegyes házasságok jogi érvénye az új pápai rendelkezés alapján, ehhez — már bocsássák meg — igazán semmi közük sincs.

Arról tehát komolyan beszélni sem lehet, hogy a hazai protestantizmust a kormány és a parlament, vagy a kato-

likus egyház oldaláról veszély fenyegetné. Minthogy azonban a társadalmi mozgalmak épp úgy nem nélkülözik a mélyen rejlő szülőöket, mint a politikai hullámverések, kétségtelen, hogy a hazai protestantizmus nyugtalanságának is van igazi és mélyen rejlő szülőöke. Ez pedig nem más, mint a protestáns hiterőnek a megfogyatkozása.

A katolikusok az újabb időben sokoldalú tevékenységet fejtenek ki. Szervekednek hitéleti, politikai, gazdasági és társadalmi téren. A gazdasági és a társadalmi mozgalmak egyöntetű irányítása és vezetése céljából egy átfogó szervezetet létesítettek, a Katolikus Népszövetség művében. Ezt a tagadhatatlanul nagy arányú szervezkedést egy belső, minden ilyen mozgalomnál nélkülözhetetlen erő hajtja, s ez az élő hit. E nélkül nincs katolikus mozgalom, vagy ha van, az nem eredményes.

A magyar protestánsok jól látják azt, hogy ebből a sokirányú szervezkedési mozgalomból a magyar katolicizmusnak megerősödve kell kikerülnie.

Most már, ha ők a katolicizmusnak ettől a megerősödésétől félnek, nemde az volna a természetes védekezési mód, hogy ők is hasonlóképpen szervezkedjenek s így azután a mi erőnkkel a saját erejüket állítsák szembe. Ez azonban a hazai protestánsoknak főképp a lelkeszeik sorában mutatkozó élő hit-hiány miatt sehogy sem akar sikerülni.

Ez okból azt szeretnék, hogy az államhatalom tegye meg helyettük azt, a mire ők maguk nem képesek; hogy az szervezze, az erősítse meg őket, a katolikus javak és jogok elvétele s azoknak hozzájuk való átszármaztatása által.

De ezt meg mi katolikusok nem engedjük. Öröljön ki-ki a saját malmában. Ez az igazság.

A nyitrai keresztény szociális önszegélyző hitelszövetkezet közgyűlése.

Az első üléstől számolt be a hitelszövetkezet. Midőn a pénzügyintézetnél napirenden van a hamis bukás s lelketlen uzsorások élék világukat, valóságos áldás oly hitelszövetkezet, mely nem a nyereszkesedés vágyán, hanem keresztény szereteten alapszik, nem romlásba vinni, hanem fölségíteni törekszik a szegény népet, vagyonná növelve a takarékosak filléreit s olcsó hitellel támogatva a kölcsönre szorultakat.

Ilyen a zsenge nyitrai ker. szoc. önszegélyző hitelszövetkezet, melyet a gyakorlati szocializmus újabb intézményeként üdvözölhetünk városunkban.

A gyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be.

Szteszkál József igazgatósági elnök fölhívására a nagy számban megjelent részvényesek a gyűlés elnökekül Linczmayer Antal, jegyzőül Braun György, jkv. hitelesítőül Sovanyecz János és Simék Antalt választották meg.

Elnök megnyitván a gyűlést, fölhívja a pénztárost a zárszámadások előterjesztésére.

Jankovics Pál pénztáros fölolvasta a zárszámadási mérleget. Az összes bevétel 10353.98 kor. Kiadás 10044.84 kor. Pénztári készlet 310.14 kor. A részvényes tagok száma 153. A jegyzett részvényösszeg 5647.20 kor. Ebből le nem fizetett hátralék 1312.46 kor. A tagoknak nyújtott kölcsön 3946.40 kor. Az első évi nyereség 105.54 korona.

Dr. Kaszala János felügy. bizottsági elnök jelenti, hogy az egész év folyamán a szövetkezet dacára annak, hogy személyes hitelre ad kölcsönt, sehol sem szenvedett veszteséget, azért bizalomra számít a jövőben is a közönség körében.

Az eredmény nem nagy, mert a munkás és iparososztály, melynek megmentője akar lenni a szövetkezet, nem karolta föl eléggé. A belépett tagok is csak későn fizettek vagy hátralékban maradtak. De ez a kis kezdet is hatalmas anyagi segítővé válik, ha a mostani részvényesek kitarának. Mert a jegyzett 5000 korona a másik évben 10, 3-ikban 15, 10-ikben 50 ezer korona forgó tőkét képvisel olcsó 4%-os kamat mellett.

A felmentvény megadása után az új igazgatóság Szteszkál József elnök, Linczmayer Antal és id. Ruzs István igazg. tagokból alakult meg. A felügyelő bizottságba dr. Kaszala Jánossal élükön 20 tag választott. Pénztáros Jankovics Pál, könyvelő Bednarovics Ágost maradt, mint az első üléstől.

Több nap telt el. Paula kertjük lugasában ült, melyből szép áttekintés nyílt az egész kertre. A tavaszi alkony verőfényében fűrdött minden. Az ég kék kárpitján a lenyugvó nap vérsugaraitól vörhenyesre festett bárány felhők úsztak. A kert ajtóban Jenő jelent meg. Mikor észrevette a méla csendben merengő Paulát a zajt okozó kavics útról önkéntelen a hullamzó kövér füves pázsitra lépett és zajtalanul közeledett.

— Min andalogsz kedves? — kérde. Paula megdöbbsent.

— Jaj hogy megijesztettél te csúnya! — riadt fel. — Hol veszed itt magad? Szép hogy jöttél, úgyis...

— Ugyis szemrehányást érdelek ugy-e édesem?! — szólt közbe Jenő. — Megérdemlem, hiszen meg sem köszöntem minapi szeretetre méltóságodat. Azért jöttem most. Örülök, hogy magadban talállak. Másképp nem is tudnám oly őszintén megköszönni.

— Eszembe se jutott, hogy feledékenységedért szemrehányást tegyek, de másért. Azért, hogy különös kívánságoddal oly nagy zavarba hoztál. Ül le, te gonosz és gyónjál. Mond csak, mi bajod egy idő óta? Mért vagy oly különös?

— Különös, különös! — sohajtá Jenő és el-

hallgatott. Tusakodott, szóljon-e? Paulára szegezte szemeit és csak ennyit szólt:

— Ah Paula!

A hölgy megremegett. Mindig így szólította Jenő, de ez egyszer igen furcsán hatott reá a tekintet is, a szó is. Hát igaz volna? E férfi szereti őt, a férjes nőt? Vessünk véget a kínos bizonytalanságnak, — gondolta. Ismerte Jenő nemes szívét, azért bátran kérde:

— Szíved fáj? Szeretsz valakit?

— Szeretni?! Paula mily hideg szó, ha ajkunkról kél. Hogy beszélnek róla az emberek e drága, nemes kincsről! Szeretek-e?... Rejtegettem, míg lehetett. Bár elfojthattam volna, mert mikor azt hittem, hogy enyém lesz, ki szívembe van zárva, kikacagtak! Csúfot űztek érzéseimből azok, kik még ezeket is a társadalom hazug iránya szerint szeretik megítélni... De Isten veled Paula, engedd, hogy menjek, mert még meg-hasad a szívem...

— El nem mégy még be nem fejezed, — szólt Paula, ki most már biztos volt, hogy nem ő az ok. — Hátha enyhet találsz szavaimban?

— Enyhet! E földön nem!

— Hátha? A vagy nem érdemlem bizalmadat?

— Ments Isten édes! Te vagy az egyedüli,

kihez még lelkem vonz. Azért jöttem, hogy feltárjam szívem, de nagyon nehezemre esik. Tudni akarod mi változtatott meg? Megbillent lelkem egyensúlya; meghasonlottam magammal, meg az egész világgal. Egy pályán haladtam, melyen boldogságot leltem, de mikor azt birtokomba akartam venni, elzárták előlem az utat éppen azok, kik az érzéseket, a szív e veleszületett nemes tulajdonait cinikusan alárendelik a társadalmi osztályok, a születési kasztek tekinteteinek.

Ismered Csanády Irmát? Ő az, ki megragadta egész valómat, kinek testi szépségével párosult szívjósága; lelki nemessége összhangba olvadt egész bensőmmel. Szeretem, a hogy csak egy nőt szeretethetek. Szüleim előtt még nem is nyilatkoztam, mert tudtam, hogy a Kőszeghyék nagyon ragaszkodnak a családi hagyományokhoz, de gondoltam, idővel majd megnyerem beleegyezésüket. Azonban megtudták valahogy.

Elég az hozzá, hogy Irma egyszer csak bánatosan fogadott, szülei pedig kértek, kerüljem őket, leányukat, mert elég, hogy egyszer hallgatták végig atyámnak őket sértegető fellépését, mentsem meg őket ettől. Végső szava is csak az volt, hogy egy jött-ment, földhöz tapadt ember leánya nem fog betolakodni az ő szeplőtelen előkelő családjukba. Zavart voltam. Kérleltem őket, tisztá-

A közgyűlés a pénztárosnak és könyvelőnek 30—30 korona tiszteletdíjat szavazott meg.

Azután a következő határozatok hozattak.

Az első ülést követően a kamat aprólékos számításának elkerülése végett nem adatik osztalék. A lefolyt évre befizetett egész részvények után, sőt azok után is, melyek legalább 1908. aug. 31-ig teljesen befizettek, az 1908/9. ülést év végén 2%-os kamattal lesz adva osztalékul.

Az 1908/9-iki ülést követően, minthogy a pénzügyigazgatóság sürgeti, hogy a polgári évvel összhangba hozassák, 1909. dec. 31-ig lett kiterjesztve. A második ülést követően szóló 10.40 fillér tehát minden egyes részvényről 1909. dec. 31-ig fizetendő be.

A lefolyt ülést követően mérlegét nyomtatásban kapja meg minden részvényes.

A kölcsönt, mint eddig a jelentkezés sorrendjében szavazzák meg, de előnyben részesülnek azok, kik hátralekkel nem bírnak.

Szteszkal József azután buzdította a tagokat kitartásra s új tagok toborzására. E szöveghez, mint kifejtette, úgy van szervezve, hogy virágzó működés mellett hét százalékos gyümölcsös benne a pénz.

A gyűlési elnök megköszönve a jelen voltak részvételét, a gyűlést berekeszti.

A gyűlés után számos új tag iratkozott be.

A szöveghez méltán megérdemelné, hogy az iparos- és munkásosztály a legnagyobb bizalommal karolja föl, mint vagyonszerzésének legbiztosabb eszközét.

Sajtóperünkről.

A már ismert esküdszéki ítélet, döntés a kereszténység és zsidóság között mindenütt létező s mindig aktuális kérdésben, szabad és szükséges-e a kereszténynek a közgazdasági téren a zsidó ellen védekeznie, vagy sem.

A kérdésben mindenkit a helyes álláspont terelhet a vád- és védbeszédek figyelmes elolvasása.

A főtárgyalás, melyről a helyi zsidósajtó megelőzőleg kárörömmel hírt hozott s most, hogy a zsidóság fölsült, agyonhallgatja — f. hó 16-án volt Pozsonyban.

Reggel 8 órakor együtt voltak Kirchner, Ejury és Sporzon bírák, dr. Lakatos helyettese dr. Antony, az ügyész mint a vád képviselője s dr. Kozma, Sztranzky helyettese, ki az esetre, ha az ügyész a vádat elejtené, a zsidók részéről képviselte volna azt.

A főtárgyalás megnyitása után az esküdtek

szándékaimról biztosítom őket s arról, hogy szüleimnél rendbe hozom a dolgot, szavaim azonban hiába valók voltak.

Irma szülei egyre azt hajtogatták, mellettem nem lehet boldog leányuk, ha még szüleim is megvető szemekkel tekintenek rája és egész rokonságom megvonja tőle szeretetét. Irma is azt mondta, hogy nem akar atyám haragjának kitenni.

Boldogságom romjaival, zúzott szívvel siettem atyámhoz, de kikacagta érzéseimet, éretlen fellebbanásomat. Hah, ha tudta volna, hogy hatottak szavai. Egy-egy kalapácsütés, mely ölte lelkemet. Hát mond, Paula, miért ne legyek én boldog; csak azért, mert a sors szeszélyéből Kőszeghynek születtem, Irma meg szegénynek?

— Ne mondj le Jenő! Kitartás! Azért nem kell oly búsnak lenned, hogy mindenkinek feltűnik. Egyszer csak engednek szüleid is, ha kitartóan ostromlod őket.

— Soha édesem. Ismerem őket. Mikor nővérem esküdjője volt, aznap reggelén, mikor szüleim is boldogok voltak, mert hiszen leányuk úgy ment férjhez, a hogy azt a Kőszeghy-ház százados hagyományai kívánják, nos e napon újra atyám elé terjesztém kérésemet, azon hiszemben, hogy öröme velem szemben is engedékenyebbé teszi s tudod mit felelt? Ah, kiszólt

kisorsolása következett. 6—8 zsidó volt köztük. A védelem azt várta, hogy mint érdekelték önként fölmentésüket kérik. Ez nem történvén, a védő ügyvéd minden zsidóhangzású névvel — egy esküdtest sem ismervén közelebről — a visszutasítás jogával élt.

A megalakult esküdtszék előtt a Ny. Sz. cikke egész terjedelmében fölolvastattott. „Tovább is van“ mondja az elnök, midőn az olvasás véget ért. „Nincs“, volt a válasz. „De igen.“ „Sajnos, nincs“ — mondja a vádlott.

A cikket keveslő elnöknek az ügyész nyújtott kárpótlást. Vádbeszédét a cikk tartalmával kezdte. Nem tartalom volt az, hanem hosszú kommentár. Vázolta a cikk eszmemenetét, szét-szedte annak minden sorát, kiemelte minden szó értelmét. Ha a zsidók is mindazt kiolvasták a cikkből, szerző ugyancsak meg lehet elégedve a hatással.

Az esküdtekhez fordulva arra kéri őket, hogy e speciális természetű ügyben a mennyire lehetséges, tegyék felre az antiszemitizmus s hasonló jelszavak által keltett érzelmeket s pusztán a jogrend orvoslását tartás szemelőtt.

Azután a szómagyarazatból tartott előadást. Mi a felekezet, mit tesz gyűlölni, mit értünk igazgatás alatt, hogyan lehet felekezet ellen igaztni, stb. stb.

Három pontra osztva a vádat, annak bizonyítására szánta el magát. Felekezet elleni gyűlöletre igazgatást tartalmaz-e a cikk? A törvényben kifejezett és tiltott módon történt-e az? Elkövette-e vádlott az igazgatás bűnét?

Elősorolta mindazon kifejezéseket, mik igazgatásra alkalmasnak látszanak. Szerző — úgy mond — a zsidóságot nagyobb ellenségnek tartja, mint Ausztriát. Azt állítja, hogy a zsidó nyúz minket; a föld s vagyon legnagyobb része zsidó karmok között van; a hová zsidó beférkőzik, ott pusztul a keresztény civilizáció; csak nagy kegyesen engedi meg, hogy van szorgalmas, becsületes zsidó is; irtószert ajánl ellenük, mintha nem is emberek, hanem veszedelmes férgek volna; a tatárjáráshoz s török világhoz hasonlóan zsidójárásról beszél. Mindezek alkalmasak a zsidók ellen gyűlöletet kelteni.

S ezt nyomtatvány útján teszi, tehát a nyilvánosabb módon.

Az igazgatás bűnét elkövette, mert fenti dolgokat a zsidóságról mondja, mely törvényesen bevett felekezet.

Kéri a vádlott bűnösségének kimondását.

Dr. Antony védőbeszéde semmivé tette azt a kis hatást is, mit a vád képviselője esetleg elért. A beszédet itt adjuk:

Nagyságos Elnök Úr!

Tekintetes kir. Törvényszék mint Esküdbíróság!

Tekintetes Esküdtbíró Urak!

Bizonyos félelemmel, idegenszerűséggel emelek szót az elhangzott vád után. A kétségbeesés vesz erőt rajtam, mint keresztény emberen,

belőle a Kőszeghyek ismert gögje: Inkább még a mai nagy örömnapon sokkal nyugodtabban fogadom halálhíradet, mintsem, hogy családfánk régi, seplőtlen sorába egy földön szedett nő tolakodjék!

— Ismered most már bánatom? Tudod édes, miért keseredtem el? Mert tőre tették boldogságomat, összezúzták szívem. S mert ez nagyon is meglátszik rajtam, mert egész bensőm háborog, még kérdik, mi bajom?! A képmutatók! Mintha nem tudnák! Előttük csak az a kérdés áll: Lépesemhez mit mondanának az emberek? Egy Kőszeghy egy szegény leányt vett el. Haha! Ugy-e ez felháborító! Érzéseimmel azonban nem törődnek! Hidd el Paula, elviselhetetlen nekem ez az élet!

— Mindjárt nem kell neked kétségbeesned Jenőm! — vigasztalta Paula. — Jó az Isten bizzál benne! Az idő jó orvos!

— Isten!? Kacagott fel az elkeseredett férfi, — Isten? Hagyd őt, nincs ideje ily apróságokkal vesződni. S hogy az idő is gyógyít? Régi, kopott frázis. Te is gyógyszernek használod? — S kacagott oly keserűen, hogy Paula szólni sem mert. Látta, hogy ez elkeseredett férfival ma nyugodtan nem beszélhet. Lesz idő máskor — gondolta.

(Vége köv.)

hogy itt ebben az országban, hol a dicsőségesen uralkodó koronásfő apostoli király, hol apáink hosszú századokon által ontották véruket, kúnok, tatárok, törökök ellen, hol századokon át elakadt minden fejlődés, minden erősödés, a keresztény világnézet, a krisztusi elvek védelmében; hogy itt, ebben az országban, mely védőbástyája volt a pogány világgal szemben Európa mai kulturájának: Krisztus felszentelt papja ide került a vádlottak padjára, mert megvallotta hitét, mert hű maradt apáihoz, mert a szétzúlló keresztény, magyar társadalmat — mely már csak a vándorbottal reméli sorsa jobbra fordulását — figyelmeztette a krisztusi hitre, arra a hitre, mely megváltotta az emberiséget, mely lent a katakombákban új erkölcs, új társadalmi életet fakasztott, mely vértanukat nevelt, mely megteremtette a kulturembert. Hogy Krisztus felszentelt papja ide került a vádlottak padjára, mivel a gyámoltalan, a vagyonából, hitéből, erkölcséből, becsületéből kiforgatott keresztény magyar népet a krisztusi szeretetre figyelmeztette, arra a szeretetre, mely egymás támogatására, egymás megbecsülésére vezet; mert fenn hirdette, hogy az evangéliumban lerakott szeretet képes ismét megteremteni, az alliberalizmus védelme alatt a zsidóság által tőlünk elrabolt, azt a gazdasági alapot, mely a magyar nemzet boldogulásának s a II-ik ezredévnek záloga.

Mit is mond a vád? Ugy-e azt, hogy vádlott „Gazdasági különválás“ című cikkében az izraelita hitfelekezet ellen igazgatott.

A vád igen tisztelt képviselője, itt bőven kifejtette a Btk. 172. §., mely a fenti büntetendő cselekményt körülírja. Ennek előrebocsátása után kértem, hogy az itt felolvasott és vádtárgyává tett cikkben, melyik hát az a felekezet, a melyet vádlott a másik, nevezetesen az izr. hitfelekezet elleni gyűlöletre igazgat? A katolikus, a lutheránus, a református, az unitárius-e az, vagy hat melyik? Erre már a vád elfelejtett felelni s mi se tudunk.

A törvény a hitfelekezet elleni igazgatásnál minden kétséget kizárólag megkivánja, s ez egy tényálladási elem is, hogy egy meghatározott hitfelekezetet igazassunk a másik ellen. A vád igen tisztelt képviselője megnevezi azt, aki ellen igazgatást vél fenforogni, de hogy melyik az a hitfelekezet, mely erre egyenesen felhívatik, az már a vád tisztelt képviselője által se jelöltek meg, mert a keresztény hitfelekezet ennek nem tekinthető.

A magyar közjog ismer katolikus, lutheránus, református stb. hitfelekezeteket, de keresztény hitfelekezetet nem, ez jogi absurdum. A Büntetőjog pedig csakis a közjog által statuált hitfelekezeteket ismeri. Hogy tehát a vád fenforogjon első és nélkülözhetetlen követelmény, hogy a törvény által alkotott valamelyik hitfelekezet igaztassék gyűlöletre a zsidóság ellen. De nélkülözhetetlen feltétel, hogy a felhívás valóságos igazgatás legyen, s hogy a tettes megfelelő dolussal kövesse ezt el. Már pedig ezen inkriminált cikkben gyűlöletre való felhívás nincs, az bele nem magyarázható, s a keresztény magyar államban, hol a különböző keresztény hitfelekezetek püspökei főrendek, csak nem lehet az dolus, ha a keresztény hívőket egymás iránti szeretetre, támogatásra hívom fel, ha ez mindjárt valamely más nem magyar és nem keresztény rétegnek gazdaságilag talán nem kedvező. Legyen az, maga az izraelita hitfelekezet is!

Olyan ingatag a vád, annyira nem fedi a büntetőtörvény megfelelő szakaszait és annyira nélkülözi mindazon kellekeket, melyek egy delictum fentforgásához szükségesek, hogy egy példával vagyok kénytelen a vád tarthatatlan voltát bemutatni. Tegyük fel, hogy itt Pozsonyban a zsidóság és szabadkőmivesség hivatalos lapjában a „Pressburger Zeitungban“ megjelenik egy cikk — amint meg is jelent — mely egyenes felhívást tartalmaz, hogy támogassuk a hazai magyar ipart és kereskedelmet. Ezen közlemény alapján a vevő közönség, az itteni óslakó németiség, kik vérukkal áztatták a haza földét, kik az alkotmány iránti küzdelemben az elsők sorában harcoltak, kik egy közösen eltöltött ezredév örömeiben, bánatában sorsosaink voltak s azok is akarnak maradni az új ezredévben, mondom ezen cikk folytán a vevőközönség elkerüli ezen hazafias polgárokat s felkeresi a fajmagyart, vagy a pozsonyi zsidóságot. Kértem, vajjon ez esetben a vád tisztelt képviselője képviselné-e a vádat a katolikus vagy lutheránus hitfelekezet elleni igazgatás címén a Pressburger Zeitung zsidó írója ellen?

Ugy-e nem, úgy-e, ezen cikk miatt egy hajszála se görbülne meg! De lám itt a zsidóság ne bántsd virág, itt pörbe fogják azt, ki *faját és honszerelmét óhajta szolgálni.*

De mindezekről eltekintve, kérdelem, hol van a cikkben, a zsidó hitfelekezeti elleni izgatás? Van-e abban vallási motívum, van-e benne csak egy árva betű és szó a zsidó zsinagógáról, thóráról, talmudról, van-e abban felhívás, izgatás a zsidó hit, a zsidó vallás ellen? A cikk a zsidóság ellen mint faj ellen irányul, mely a magyar fajt elnyeli, elsüllyeszti, s itt is csak a vélekezésre szorul.

S Magyarországon a magyar fajt védeni büntető cselekmény?

S végül kérdelem, hol van az megírva, hogy a kereskedelem Magyarországon a zsidóság kizárólagos tulajdona? A vád ezt az elvet szolgálja, midőn perbe fog olyat, aki a keresztényt arra figyelmezteti, hogy a kereszténytől vásároljon s gazdaságilag szervezkedjék!

Tek. Esküdtbíró, az ügy végtelenül kellemetlen, de ha már ide került nézzünk a szemébe.

Vádlottal együtt felemelt fővel hirdetjük, s ezt vallja Magyarországon a milliók serege, ha a cikket végig olvassa, hogy nincs ebben izgatás, hanem le van benne rakva az a nagy nemzeti eszme, mely biztosíték gróf Széchenyi István mondásának, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz.

Az a nagy magyar, ki a százados harcok elmúlta után lerakta a modern Magyarország kiépítésének alapjait, aki útmutatónk a gazdasági harcban, kinek elméjét fájának végtelen szeretete, fajaért való titáni munka elborította, lássuk, hogyan vélekedik ugyanezen kérdésben.

1844. október 1-én, a zsidók iránti törvényjavaslattal szemben gróf Széchenyi István szó-lásra jelentkezett. Beszédéből a következőket emelem ki:

„Ha az ember tekinti, hogy Magyarországon ezen szerencsétlen népfaj egy idő óta mennyi ipart fejt ki, lehetetlen, hogy az ember valami sympathiát iránta ne érezzen... de másrésztől megvallom, hogy ha a nemzetiség dolgát igazán akarjuk pártolni, akkor nem tudom felfogni a tekintetben azon igen nagy engedékenységet... mindenekelőtt áll előttem: hűség a fajtámhoz.”

„Mert az egész emberiséget, az embereket a zsidókkal együtt szívünkhez szoritjuk és mert a legnagyobb liberalisták vagyunk; ámde ami helyzetünk e részben nem olyan kedvező, mint például az angoloké. Az angol nemzet ugyanis elbírálhatta a zsidókat, mert ha például én egy palack tintát töltök egy nagy tóba, azért annak a vize nem romlik el és mindenki ártalom nélkül meghatja; a nagy angol elemben a zsidó transeat; de ha a magyar levesbe az ember egy palack tintát önt, megromlik a leves és azt meg nem eheti az ember. Tehát annak, ki a nemzetiséget őszintén pártolja, lehetetlenség, hogy most oly elemnek, melynek több intelligenciája, több szorgalma van, a nemzetiség rovására kedvezéseket nyújtson.

Ne gondoljuk, hogy a magyar már oly igen erős, hogy halálos ágyából kiemelkedett, s hogy Magyarország már oly szilárd, mikép minden más elemeket magába felvéve, azokat megemészteni tudná.

Bátor vagyok rámutatni Berzsenyinek a magyarokról írt szavaira, melyben az mondatik: lásd a kevély tölgy, mely századoknak ádáz ostromát kiállotta, most belsejében ragódó kis férgek által enyészik el.”

Ezek Széchenyi szavai, ez volt az ő véleménye a magyar faj érdekében. Ez az eszme van kifejezésre juttatva az inkriminált cikkben. Csakhogy, míg akkor a magyar úr volt hazájában, kereskedelem, ipar, tőke, sajtó kezében volt; *addig ma már csak a vándorbot egyedüli nemzeti kincse.*

Nem vádlok senkit, hanem beszéljenek helyettem a számok, beszéljenek a hivatalos jelentések s beszéljen az a köztudat, mely a cikkben megirt minden tényközlést annyira igaznak tud, hogy bennünket a valódiság bizonyításának terhe alól felmentett, hogy nem voltunk kénytelenek a bizonyítékoknak ezreit hordani össze állításunk igazolására.

Az 1901. évi statisztikai évkönyv tanúsága szerint *négy millió* katasztrális hold földbirtok volt zsidó tulajdonban. A zsidó tehát több földbirtokkal rendelkezik, mint az állam, az egyház, az alapítványok és a hitbizományok. Zsidó bérli kezében volt ugyancsak négy millió katasztrális hold. Zsidó kézen volt tehát *8 millió*

katasztrális hold. Vessük most egybe ezt a mennyiséget a mezőgazdasági kultúra alatt lévő 30 millió katasztrális holddal, akkor arra a szomorú és tanulságos eredményre jutunk, hogy Magyarország mezőgazdasági kultúra alatt lévő földjének 37.5%-án zsidó gazdálkodik mint tulajdonos és mint bérli, holott a zsidóság az összlakosságának az 1900-iki összeírás szerint 4.94%-át teszi ki.

Avagy nézzük át a kultuszminiszteri adatokat. A tanköteles zsidók arányszáma körülbelül 6%. A középiskolákban ez a százalék már 25. A felső iskolákban pedig egyenesen kétszázegyet. A jogász ifjúság 35, az orvosi 51, a bölcsészeti 25, az állatorvosi 55, a mérnöki 40% zsidó. Ha most figyelembe vesszük, hogy a diplomát kapottaknál ez arányszám még nagyobb, hogy a zsidó censorok a zsidókat sportszerűen viszik előre, hogy a zsidó egyetemi hallgatók születt zseni, arra az egyszerű eredményre jutunk, hogy Magyarországon tíz éven belül az intelligencia, a vezető elem 50%-ban oly fajtól fog kikerülni, aki a magyar erköléstől, kulturától távol áll s aki azt tisztelesen aknázza alá.

Vessünk néhány pillantást a magyar társadalom mai helyzetére s látni fogjuk, hogy míg a magyar középosztály tönkre megy, míg a munkás nép kivándorol, a kisiparos alig képes a napi kenyeret megszerezni, addig a tőzsdé urai mosolyogva nézik a magyar nép pusztulását. Oda jutottunk, hogy ha magyarnak és kereszténynek születni el van zárva előtte a haladás útja, kiveszik szádból a kenyeret s fokozatosan állják útját annak, hogy az életbe beléphess, hogy kenyér kereső légy! Oda jutottunk, hogy törvényhozásilag kell már a magyar fajt védeni. Othon védelme, végrehajtási büntető novella, uzsora törvény, behozandó börze rendszabály mind olyan intézkedések, melyek a pusztuló, az elnyomott keresztény magyar társadalmat vannak hivatva életre kelteni.

Avagy utaljak arra, hogy minő piszok, erkölcsi mételey burjánzik a magyar sajtóban, avagy utaljak a becsületünket már a külföldön is meghurcolt bankárok üzelmére? Avagy ismeressem azt a tudós társaságot, mely a Vázsonyik, Somlók, Piklerék, Jászok, Jakabok vezérlete alatt büntetlenül becsmérel ebben a hazában mindent, ami nekünk szent, ami ezeréves multunkból fakad, kik apáinkat kultur bestiáknak nevezik. Avagy utaljak arra az akcióra, mely a felvidéki nép megmentésére kormány intézkedést kívánt meg. Utaljak Egán Ede kormánybiztos hivatalos jelentésére, mely ökölbe szorítja kezünket, könybe lábasztja szemünket!

De nem folytatom tovább, elakad a szó arra a sok bűnre, amit hangos panaszok s keserves könnyek között sir el a magyar.

Tekintetes Esküdtbíró! Ha a vádlott mindezt megírta volna, ha a keresztény magyarság pusztulását véres kard körülhordozásával hirdette volna, akkor sem követhetett volna el az izraelita hitfelekezeti elleni izgatást.

Vádlott azonban nem ezt tette, hanem írt egy cikket, mely nem a zsidóság elleni gyűlöletből, hanem a keresztény magyar nép iránti végtelen szeretetből fakad, melyben a pusztuló keresztény társadalmat egymás megbecsülésére, egymás szeretetére, egymás támogatására hívja fel.

Vádlott cikkében csak apáink bűnét akarta jóvá tenni, azt a pártos szellemet, mely a sír szélére juttatott.

Megakarta mutatni a magyar társadalomnak azt az alapot, amelyen egyedül fejlődhetik tovább; a keresztény vallás-erkölcsi idealizmust, mely újra életre keltheti a züllésnek indult magyar középosztályt, mely megmenti a magyar népet a lelketlen, kozmopolita zsidó vezérektől, kik fajuk uralmának biztosítása végett az anarchiával határos szociáldemokracia útvesztőjébe csalták.

Esküdt Urak! Ne akadályozzák meg vádlottat nemzeti munkájában, ítéletüket hassa át a magyarfajnak, a magyar nemzetnek szeretete s így az igazságos lesz.

Ujdonságok.

II. Rákóczi Ferenc Nyitrazerdahelyen. Folyó évi augusztus hó 3-án lesz ketszázadik évfordulója annak, hogy II-ik Rákóczi Ferenc Nyitrazerdahelyen, a jelenlegi Zerdahelyi kastélyban egy éjszakát töltött. A jubiláris évforduló alkalmából a kastély urai

Zerdahelyi Béla és neje, akik a családi hagyományokat és emlékeket őseiktől örökölt kegyelettel ápolják, a történeti nevezetességű helyet emléktáblával jelölték meg, melynek *leleplezési ünnepe augusztus hó 3-án* lesz. Az ünnepélyre a vendégszerető úri család a vármege előkelő köreiből számosakat hívott meg. Az emléktábla felirata a következő:

Utolsó nemzeti fejedelmünk, a fenkölt lelkű dicső szabadsághős, felsővadászi II. Rákóczi Ferenc, a végzetes trencsényi csatában kapott súlyos sebeitől vérző homlokkal és orcával az Inovecz hegység erdein át menekülvén 1708. aug. 3-ika estéjén ez ősi kastélyba érkezett, itt lelt pihenést, itt kötözték be sebeit és itt tölté az aug. 4-ikére virradó éjszakát szintén megsebesült fővezérével székesi gróf *Bercsényi Miklóssal* és hú kíséretével együtt hazájáért ontott nemes vére hullásával örökre megszentelve e kastélyt.

Melynek emlékeztetése a vészes csata kétszázados évfordulóján 1908. aug. 3-án hazafiúi kegyeletből állítatá e márványtáblát ez ősi kastély jelenlegi ura nyitrazerdahelyi Zerdahelyi Béla és neje draskóczy és jordánföldi *Izánka Leona.* — Aldás ezeréves hazánkra! Aldás Rákóczi emlékére!

Személyi hir. *Riszner* Károly káptalani ügyész f. h. 21-én Trencsénvároshoz visszakerült Nyitrára.

A gyorsaság nem boszorkányság. A m. kir. belügyminiszterium, a mult évi december 19-iki tisztújítás ellen *Mérey* Lajos és 49 tagtársa által 1907. január 3-án külön is beadott felebbezését, 1908 évi július hó 10-én, vagyis 7 hónap mulva intézte el. A felebbezést 62195/908. sz. a természetesen ő is elutasította. Jellemző a belügyminiszteri határozat indokolásának a következő része:

„Kifozás tárgyát tehát csupán az képezhetné, hogy a vármege volt főispánja az általaud választmány tagjává választatott, mely választmány az 1886. XXI. t. c. 48. §-a értelmében a mindenkorai főispán hivatalból elnöke. Minthogy azonban a vármege volt főispánjának ezen állása alól történt felmentése következtében megválaszthatásának ezen akadály is megszűnt, az állandó választmány megalkotására vonatkozó határozat megsemmisítésére okot fenforogni nem látok.”

Markhot Gyula saját főispáni elnöklete alatt megválasztotta magát 1907. évi december 19-én, hivatalától ő felsége a király felmentette, 1908. április hó 24-én és így a nagymélt. belügyminister a 4 hónappal később beállott felmentés tényében látja melegségét annak, ami 4 hónappal előbb történt! Erre ami csipkedni-gúnyolni szerető ellenfeleink csakugyan rámondhatnák, hogy ez egészen új koalíciós belügyminiszteri logika!

Az esztergomi egyházmegyéből. *Gálik* János ujmisés Alsókorompára, *Szotlár* Tamás pöbedini káplán Pöstyénbe, *Prohászka* Imre ujmisés Pöbedinbe küldettek s-lelkészeknek.

Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott magyar miniszterelnök *Tagányi* Nándor nyitrai és *Kovács* Kálmán trencsényi pénzügyi titkárokat jelenlegi állomáshelyükön való meghagyásuk mellett pénzügyi tanácsosokká; — *Schultz* Rezső nyitrai pénzügyi segédtitkárt pénzügyi titkárrá, dr. *Kálmán* Manó szolnoki és *Mátyás* Vazul eperjesi pénzügyi fogalmazókat — mind a hármat a nyitrai pénzügyigazgatóságához — pénzügyi segédtitkárokká nevezte ki. — A vármege főispánja dr. *Roszival* József nagyapponyi körösvet tiszteletbeli járási orvossá; az ujhelyi állami elemi iskola gondnokságához elnökké *Stóger* Károly uradalmi intézőt, tagokká pedig *Csulák* Lajos plebánost és *Bárovics* Mihály körjegyzőt; *Erdély* János jegyzői irnokot pedig a nagymélt. állami anyakönyvi kerületbe teljes hatáskörrel anyakönyvvezető helyettesnek nevezte ki.

Előléptetés. A pénzügyminiszteri teendőkkel megbízott miniszterelnök *Ammer* István nyitrai állami végrehajtó a X. fizetési osztályba léptette elő.

Áthelyezések a kegyestanitórendieknél. A magyarországi kegyes tanítórend kormánytanácsa *Magyar* Gábor rendfőnök elnökletével a mult héten ülésezett a szokásos évi áthelyezések dolgában. Áthelyezték: A nyitrai rendházba *Jankovich* Ferencet a budapesti Kalazantinumból; a *privigyei* rendházba *Vándor* Józsefet Máramaroszigetről; a *temesvári* rendházba *Somogyi* Istvánt Trencsénből; a *trencsényi* rendházba *Simonides* Istvánt főgymnasiumi igazgatónak Sze-

gedről; a váci rendházba *Sveighoffer* Jánost házfőnöknek és igazgatónak Trencsénből.

Szerenád Bende Imre püspöknek.

A IV. honvédkerületi zenekar, mely ma vasárnap a vöröskereszt nyitrai fiókjának javára a sátor-táborban hangversenyezni fog, szerenáddal tisztelte meg Bende Imre püspököt. Mult pénteken este fél 9-kor lampionokat vivő honvédektől és nagyszámú közönségtől kísérvé vonult fel a zenekar víg indulónak a hangjai mellett a püspöki várba, a hol a Hymnust játszotta el s még egy-két klasszikus darabot adott elő. Ez volt a zenekar első nyilvános szereplése Nyitrán, a jelen alkalommal. Az ezredparancsnokságnak ez a figyelme a köztisztvisletben álló ősz főpásztor iránt, városszerte kellemes érzést keltett.

Uj gazdasági tudósító. A földművelésügyi miniszter *Janiós* János holicsi lakost Nyitravármegye szakolcai járására a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Dvorzacsék* János nagyapocslányi állami polgári iskolai igazgatót, igazgatói minőségében megerősítette.

A főispán látogatásai. Gróf *Wilczek* Frigyes főispán Nyitrán való legutóbbi tartózkodása alatt f. hó 21-én a következőknél tett látogatást: *Vagner* József praelatus kanonoknál, *Kondor* István és *Szteszkal* József kanonokoknál, *Váray* Károly honvéd ezredesnél, *Burget* honvéd alezredesnél, *Kubinyi* Endre püspöki főpénztárosnál és *Tichy* Tivadarnál, az osztrák-magyar bank helybeli fiókja főnökénél.

Változások a Szent Ferenc-rend kebelében. A Szent Ferenc-rendnek Szűz Máriáról nevezett magyar rendtartománya a mult heten tartotta meg Pozsonyban rendes évi képtalanját *Bendes* Valérián tartományi főnök elnöklésével. A rendtartományban a következő változások történtek. *Bendes* Valérián tartományi főnök Esztergomból Pozsonyba tette át székhelyét. *Allesdorfer* Frigyes Szakolczáról Szombathelyre megy, *Derbits* Dzsó Nagykanizsáról Érsekújvárra, *Haltala* Lipót Okoli-sánról Galgócra, *Mészáros* Kálmán Érsekújvárról Esztergomba, *Miza* Arzén Malaczkaról Pozsonyba.

Városunk nagy fia. A f. hó 23-án Budapesten letartóztatott négy zugbankár közül a vezér-genie, *Neumann* Miksa, nyitrai születésű „pógár”. A mióta ez a sokak előtt ismeretlen körülmény nyilvánosságra jutott orom-magas önérték dagasztja a lefűlelt jeles férfiú és cégtulajdonos nyitrai üzletsorsainak kebelét. A helybeli szaklapok remélhetőleg díszkeretben fogják hozni a bankár-kapacitás arcképét, életrajzát, felmagasztalják tetteit, azt a kicsi pechet pedig, a mi *Neumann* urat érte, ódiumpép a klerikális, sötét, reakciós, feudális, antiliberalis, ultramontán, antiszociális, inhumánus, kultur-bestiális stb. koalíció nyakába varrják.

A F. M. K. E. központi igazgató választmánya Nyitrán 1908. július 31-én d. e. 1/2 12 órakor a városház közgyűlési termében ülést tart. Tárgysorozat: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Az egyesület évi közgyűlése napjának és napi rendjének megállapítása. 3. A központi pénztár 1907. évi zárszámadásai és 1909. évi költségvetés. 4. Tanítók megjutalmazása. 5. *Ivánka* Pál indítványa a magyar társadalom szervezése tárgyában. 6. Az *Athenaeum* irodalmi vállalat ajánlata. 7. *Szeghalmi-Szennevit* Gyula tanár ajánlata, a Felvidéki Regék c. műve tárgyában. 8. Az egyházmaróti, szüdi és összödi evang. iskolaszék kérvénye, ifjúsági könyvtár engedélyezése iránt. 9. Uj tagok bejelentése.

Iskolai Értesítők. IV. A legszentebb Megváltóról nevezett Nővérek vezetése alatt álló *Fleger Mihály*-féle érsekújvári r. k. polgári s a vele kapcsolatos elemi leányiskola XIV. Értesítője. Közli az igazgatóság.

A boldog emlékü alapító áldozatkészsége hőven kamatoz annak a nemes ügynek, melynek oltárára áldozati ajándékát letette. A kis mustármagból kikelt növény terebélyes fává kezd izmosodni, melynek árnyékában egyre szélesbedő körre terjeszti ki áldó karjait a katolikus nevelés géniusza.

Az intézetet vezető nővérek nem csak elismerésre méltó, hanem egyenesen csodálatos munkát végeznek. Minden idegen segítség nélkül lát-

ják el a négy polgári és egy elemi osztályból álló intézetben a tanítást, melynek egész gondja és minden teendője a hitoktatáson kívül a tanító nővérekre nehezedik. A rendes tantárgyakon kívül ők tanítják az összes rendkívüli tárgyakat: a francia nyelvet, zenét, festészetet.

A polgári iskolának 96, az elemi osztálynak (II) 81 tanulója volt. Ezenkívül a polgári iskolában 13 magántanuló tett vizsgát. A tanulás eredménye teljesen kielégítő, a mennyiben 96 tanuló közül csak 2 nyert egy tantárgyból és ugyanannyi két tárgyból elégtelen osztályzatot. A nevelésnek vallásérköcsi és fegyelmi része is a siker jegyében áll.

Az intézettel kapcsolatos internátusban 13 növendék lakott. Kár, hogy a nevelésnek erről a fontos szervéről semminemű tájékoztatást sem nyújt az Értesítő. Mennyi az évi ellátási díj, mik a felvétel feltételei, erről sem a közönség, sem az érdeklődő szülők nem kapnak felvilágosítást. Igaz, hogy kitűnő hire van az internátusnak, de éppen azért a világ elé kell vele lépni, mint egy olyan intézménnyel, melyre a kath. közönség örömmel tekinthet.

A polgári leányiskolában minden egyes tanuló 5 kor. beiratási és 60 kor. tandíjat fizet. Az elemi iskolában 4 kor. 60 fill. a beiratási díj.

Kifosztott pénzeslevél. *Krammer* Adolf fia cég címére e hó 23-án Budapestről egy 7000 koronával terhelt pénzeslevél érkezett, melyet a levélhordó jelenlétében felbontva, abban pénz helyett csupán négy darab papírlapot találtak. Az esetről rögtön jelentést tettek a postahivatalnak, hol ez ügyben a nyomozás folyik.

Társas vacsora. *Tagányi* Nándor újonnan kinevezett pénzügyi tanácsos és *Schulez* Rezső pénzügyi titkár tiszteletére kartársai, a sziget vendéglőben, folyó hó 15-én társas vacsorát rendeztek, mely alkalommal a kinevezettek *Orel Géza* pénzügyi tanácsos üdvözölte. Az emelkedett hangú beszéd különösen az ünnepelek érdemeire s hosszú szolgálati idejüknek méltatására s azon igazán kellemes hangulat tolmácsolására irányult, melyet e kinevezés az egész megyében keltett.

Öngyilkos cselédleány. *Koczur* Paula 25 éves korponai illetőségű szobaleány e hó 22-én este 8 óra előtt, Nyitrán a Megyeház-utca 6. számú háznak kapujában két revolverlövessel szíven lötte magát és azonnal meghalt. Bészállították a halottas kamrába, hol a rendőrorvosi boncolást megejtették. A leány öngyilkosságának okáról semmiféle írásbeli közleményt nem hagyott hátra, csak annyit sikerült kinyomozni, hogy egy itteni honvédőrmesternek közvetlenül öngyilkossága előtt egy levelet küldött, a melynek tartalma azonban ismeretlen maradt.

A nagybossányi uradalom sorsa. A Leidenfrost-féle nagybossányi uradalom, mely ha nem is a terjedelménél fogva, de kitűnő termőföldje és rendkívül előnyös gazdasági helyzete révén egyike a vármegye legszebb uradalmainak, körülbelül egy év leforgása alatt különféle kísérleteken ment át. Az uradalmat a Leidenfrost családtól a kalocsai takarékpénztár szándékozott megvenni parcellázási célokra, de ebből az üzletből semmi sem lett. Azután egy fővárosi ügyvéd tett kísérletet a birtok megvásárlására, de utóbb az is elállott a vételtől. Most végre a tulajdonosok a birtokot bérbe adták *László (Lówy!) Sándornak*, a ki azt a bérbe vett birtokok rendes sorsa szerint néhány év múlva tulajdonul is meg fogja szerezni. A Nyitravölgy „gyöngye” is így kerül majd zsidó kézre.

Szoba-tűz. F. hó 20-án özv. *Oláh* Julia napszámosnó elfogyasztván ebédjét, ismét munkája után látott s csak az esti órákban tért haza. Magára maradt 5 éves kis fia a gyújtóhoz férközött s nagy élvezettel gyújtogatta a gyufát, melynek égésétől a szobában felhalmozott holmi csakhamar tüzet fogott. A megszeppent fiú jajveszékelésére a szomszédoknak még jókor sikerült a tüzet elfojtani, anélkül, hogy komolyabb baj történt volna. — A háztól távolabban dolgozó szülők ebből az egy esetből is megtanulhatják, hogy nagy szemrehányást érdemelnek meg, akkor, ha a gyufát a gyerektől távol nem tartják.

A pöstyéni templom restaurálása. A pöstyéni plebániái templom restaurálása s művészi kifestése folyamatban van. A festési munkálatokat *Bogdánffy* Pauly Erik festőművész tanár, az Officier d'Académie française, több érem tulajdonosa végzi. A ritka műveltségű Pauly tanár művészi tanulmányait Budapesten, Berlinben, Münchenben, Párisban s Olaszországban végezte. A decoratív és monumentalis festésen kívül

arcképek és egyéb képek festésével is foglalkozik. Virágképei általánosan ismeretesek. A decoratív és monumentalis festési munkái közül a következőkre hívjuk fel a figyelmet: Debrecenben a kereskedelmi akadémia dísztermében levő történelmi frizek; a városi zenede dísztermének mennyezete; az 1896. kiállítás történelmi csarnoka; a budapesti műcsarnok előcsarnoka; az orsz. szép-művészeti múzeum számos helyisége; a budai vígadó dísztermének freskói; külföldön a Kieli nagyvárosi színház; az 1900. párisi kiállítás magyar csoportjai részére számos munka. Az egyházi festészet terén pl. Eszterházi herceg megbízásából festette a nagypösei (vasmegye) pléb. templomot; a szombathelyi püspök megbízásából a zalaegerszegi templomot; Aradon a minoriták templomát. A mi vidékünkön a vágsselyei templomot. Ezek után reméljük, hogy a pöstyéni templom kifestése gyarapítani fogja a művész sikereit.

Elsült puskacsó. *Kósa* József tanonc, mestere *Kollárik* Ferenc nyitrai páskaműves parancsára e hó 21-én egy puskacsó kiégetésével foglalkozott: a puskacsó azonban megtöltve lévén, a tűzben elsült s a tanoncot job lába lágyékában súlyosan megsebesítette.

Játékból okozott tűzvész. Pusztakürth községben e hó 13-án d. u. 6 órakor *Csizi* Mihály 8 éves és *Donáth* Ferenc 9 éves ottani fiuk, belopództak *Kohn* Lajos ottani birtokos pajtájába s annak közepén tüzet raktak s ennél krunplit akartak sütni. A rakott tüztől meggyulladt a pajtában felhalmozott takarmány s csakhamar az egész épület lángban állott. Elégett az egész takarmány s a pajtában lévő sok gazdasági eszköz, s így az okozott kár az épület értékével együtt meghaladja a 15000 koronát. A kár csak részben térül meg biztosítás révén.

A galgóczi villamtelep. Nem tagadjuk, irigykedve halljuk azokat a híreket, melyek a körülöttünk elterülő kisebb helyek villámvilágítási berendezéséről szólnak. A mi silány gázuunk mellett kétszeres megszegyenítés az Nyitra városára nézve, hogy míg Galgóc, Szered, Galántha, Nagytapolcsány, a közvilágítás terén is a fejlődés mérébe léptek, addig mi holt ponton vagyunk kénytelenek vesztegelni s még monumentális új épületünkbe is az 50 év előtti divat szerint gázcsoveket vezetünk be. A galgóczi villamos telep építése, minthogy a belügyminiszter a telep létesítésére vonatkozó szerződést jóváhagyta, augusztus hó elején kezdődik meg, s a vállalkozó terve szerint karácsonyig teljesen készen lesz. Lipótváron kívül Szered és Galántha is a galgóczi telepről fogják nyerni a villamos világítást.

Lezuhant kőműves napszámos. *Brnka* István nyitrai 37 éves, nőlen kőműves napszámos e hó 21-én délelőtt 11 órakor Nyitrán a honvédlaktanya javításánál egy létrából készített magas alványon dolgozott. Munka közben az egyik létra foka a túlterhelés folytán eltört, az alvány felbillent s az ott álló napszámos egyensúlyt veszítve a mélységbe zuhant oly szerencsétlenül, hogy mire a kórházba szállítani akarták, a hordágyon útközben kisenvedett.

Nyugtázás. A felsőszücsi templom helyreállítására újabban a következők adakoztak: N. N. 1 kor. 60 fill., *Melisek* Bernát 2 kor., *Duday* János 5 kor., *Luhácsovitei* furdővendégek adománya: 20 kor. 40 fill., Egy asztaltársaság 7 kor., *Trencsényi* ipar és kereskedelmi bank *Motesiczky* Imre járási főszolgabíró úr közbenjárására 250 kor., *Chmielovszky* József 3 kor. — Ezen adományokért a szegény nép nevében halás köszönetet mond és újabb adományokért esedezik: *Chmielovszky* László segédlelkész.

Lögyakorlatok éles tölténnyel. Közzé teszem, hogy a m. kir. nyitrai 14-ik a pozsonyi 13-ik és trencsényi 15 honvéd gyalogezredek július hó 27. és 28-án reggel 7 órától d. u. 5 óráig Zsére, és Ghymes között éles tölténnyel lögyakorlatokat fognak tartani. A lövészet helye: *Kolon*, *Ujmajor*, *Ghymes*, *Ghymeshegy*, *Czigányhegy*, *Zsére* és *Előhegy* közötti terület, a hol a tartózkodás a fenti időben életveszélyes. *Lőirány:* 27. és 28-án az *Uj majortól*, *Czigányhegy* és *Ghymes* hegy között; Végül, hogy fenti három honvéd ezred július hó 29-én *Darázs* mellett reggel 4 órától delután 5 óráig éles tölténnyel lögyakorlatot fog tartani. A lövészet helye. *Darázs*, *Pleska* hegy, *Kolostor* (zárdá) és *Kajsza* község közötti terület, a hol a tartózkodás fenti időben életveszélyes. *Lőirány:* *Kajsza* községtől a *Pleska* hegy és *Vácárút* major felé. A *Darázs*—nyitrai műt a lövészet alatt időnkint a közlekedés részére szabaddá tétetik. Az utak, mint a veszé-

lyezett terület biztosításáról a houvéd ezred fog gondoskodni. A fent jelzett helyen a megjelölt időben tartózkodni életveszélyes. *Rédeky Géza* rendőrkapitány.

Fiatal betörők. Galgócon a múlt héten Szeszler Salamon ottani csemege-kereskedésébe Lajka József 11 éves, Pikala Majtényi János 9 éves, Tomanek József 12 éves és Kovacsok József 12 éves suhancokból álló gyerekközösség vasárnap délután, midőn az üzlet zárva volt, az ajtó felfeszítésével betörték s onnan nagy mennyiségű csemegeárut loptak el. A fiatal bűnösök ellen, kik közül Pikala Majtényi Jánost már másodízben érték lopáson, a büntető eljárást megindították.

Tótmegyeri község állatveszedelme. A községi állatállományt két oldalról is veszedelmes baj környékezi Tótmegyeren. E hó 14-én ugyanis Markuszek József ottani gazdálkodó egy darab szarvasmarháján veszedelmet, megelőzőleg pedig az urbéres gazdák szarvasmarháján között lepfenét állapítottak meg. A hatóság a járvány terjedésének megállítására a szarvasmarhára nézve 3 havi, a kutyákra nézve pedig 40 napi zárlatot rendelt el s a lovakra nézve is csupán azon engedélyt adta, hogy csakis a falu határában a szükséges mezei munkát végezhetik, a határon túl pedig ezeket sem szabad kihozni. A takarmányszűk időben súlyos csapást jelent a szarvasmarha istállóztatása s előre látható, hogy a községbeliek megpróbálkoznak ezen tilalom kijátszásával, miért is a legszigorúbb ellenőrzés kívánatos, mert a fenti veszedelmes állatbetegségek különösen pedig a veszedelmesség következményei kiszámíthatatlanok s elfojtásuk csakis a védelmi hatósági intézkedések pontos és szigorú megtartásával válhatik lehetségessé.

Kútba fult gyermek. Nagyhind községben e hó 21-én Mikla Veronika 2 és 3/4 éves leánya, mialatt szülei a mezőn arattak, az őrzetere hagyott nagyobb nővére pedig a házi teendővel foglalkozott, az udvaron lévő nyitott kútba esett s mire eltűntét észrevették, már csak halva húzták ki onnan.

Internátus elemi iskolai fiúk számára. A „Kis-Svábhegy” tövén lévő „Szt.-József” fiúnevelőintézetbe 6-10 éves fiúk vétetnek fel havi 70 koronáért, melyért a növendék teljes ellátást és egyenruhát kap. — Prospektust szívesen küld az igazgatóság. Budapest, I., Istenhegyi-út 32.

A végrehajtási novella és a pénzintézetek. Vágújhelyről jelentik: A trencsénvármegyei pénzintézetek Trencsénben gyűlést tartottak, a melyen a végrehajtási novella által előállított új helyzettel foglalkoztak. Többek között szóltak a végrehajtási novellával szemben állást foglalni. A kormány által tervezett homestead törvényjavaslat megvalósítását azonban akármilyen formában is különös helyi szempontból károsnak tartja. Ezután elhatározták, hogy a kormányhoz és az országgyűléshez memorandumot intéznek és felkérlik az összes kerületek képviselőit és az összes pénzintézeteket, hogy a javaslattal szemben állást foglaljanak. — Ez hiábavaló dolog lesz.

Egy légből kapott rémhistoria. Nagyemőke község előjárósága, e hó 18-án hivatalosan feljelentést tett, hogy Nagyemőke község határában a kukoricások között egy vad kinezésű, örültnek látszó férfi bolyong, a ki a mezőn foglalkozó népet, különösen pedig a nőket már többször megtámadta, néhányat súlyosan bántalmazott és fojtogatott s az egész környéket rettegésben tartja. Elmondja a jelentés, hogy a falu népéből mintegy 30-40 ember a garázdálkodó örült ellen már hajtóvadászatot is tartott, az egész határt bekerítette s átkutatta, de nyomára akadni nem tudnak. Valószínűnek tartják, hogy a veszedelmes ember vagy a tormosi szőlőkben és erdőségeken, vagy pedig a szelenczei püspöki erdőben tanyázik s mivel a retteges általános, a hatóság oltalmát kéri. A nyitrai járási főszolgabíró a jelentés vétele után azonnal csendőrséget kért a helyszínére s a járőrök hosszú és fárasztó nyomozás és kutatás után végre is megállapították, hogy az egész rémhistoria légből kapott pletyka, mert sem az egész terület alapos átkutatása után a gyanús merénylőt fel nem fedezhették, sem pedig az egész környéken egyetlen egy szemtanút vagy sértettet nem találtak, a ki az állítólagos támadót látta volna, vagy általa bántalmaztatott volna. Növeli a rémhistoria terjedését az a körülmény is, hogy az egyik helybeli zuglap szintén felült a kacsa-

nak s már egy egész sereg örültől s megfojtott asszonyi áldozatokról mesél nyájas olvasóinak.

Vasuti tolvajlás. A nagysurányi vasuti állomás közelében a múlt napokban a nyílt pályáról a vasut tulajdonához tartozó számos fagerendát és faneműt lopott el egy vakmerő tolvaj. Nem sokáig örülhet azonban lopása gyümölcsének, mert a csendőrség a tolvajt Hlavati Imre, 28 éves egyháznagyszegi napszámos személyében csakhamar kinyomozta s udvarán egy kukoricagöré rakás alatt elfedve a lopott fa nagyobb részét is meglelte. Átadták a büntető bíróságnak.

Villámcsapás. Özv. Klostertmann Rozália lakácsi gazdálkodónő Ede nevű fia e hó 9-én a kocsijába fogott két lóval éppen a lakácsi kapolna előtt hajtattott el, midőn a lesújtó villám lovai közé csapott s azokat azonnal megölte. A kocsin ülő fiúnak csodálatosképen nem történt semmi baja.

Betörők a templomban. A leszétéi r. kath. templomba ismeretlen tettesek törtek be, a kik feltörték a perzselyeket és a templomból több értékes tárgyat elloptak.

Földmives iskolai tanfolyam. A Nyitrai Gazdasági Egyesület felhívja mindazon 17 évet betöltött és mezei munkák végzésére ép, erős és egészséges testalkattal bíró gazdálkodókat, akik a mezőgazdaság minden ágában, de különösen a hegyvidéki viszonyoknak megfelelőleg gyakorlatilag is kiképeztetni óhajtják magukat, hogy a breznóbányai m. kir. hegyvidéki földmives iskola 2 éves tanfolyamát hallgassák, mert az ezen iskolából kilépő ifjak nemcsak saját kisgazdaságuk okszerű kezelésére, hanem nagyobb birtokban a munkák felügyelésére, vezetésére mint béresgazdák, munkavezetők is alkalmazhatók. Ez év október 1-én betöltendő 16 állami ösztöndíjas helyre f. évi augusztus hó 15-ig lehet folyamodni a m. kir. hegyvidéki földmives iskola igazgatóságához Breznóbányára olyformán, hogy a Nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. Minister úrhoz írott kérvényüket az iskola igazgatóságánál nyújtják be s onnét lesznek azok illetékes helyre juttatva. A pályázati feltételek és a folyamodványok felszerelésének módozatai a gazdasági egyesület titkári hivatalánál (Nyitra, Kossuth-tér 3.) bármikor megtekinthetők. Legcélszerűbb, ha a pályázók kérvényeiket az egyesület utján annak ajánlásával terjesztik fel az iskola igazgatóságához, amire a gazdasági egyesület készséggel vállalkozik.

Az érsekújvár-komáromi vasut folytatólagos kiépítése alkalmával, azaz a m. kir. államvasutak Érsekújvár állomásától Komárom állomásáig tervezett elsőrangú főpályának a vágbalparti ármentesítő társulat védőtöltésén túl fekvő 91+0 szelvényétől a budapest-marcheggi fővonalhoz való csatlakozásnál levő 351+0 szelvényéig terjedő mintegy 26 kilométer hosszú vonalrészének megépítése alkalmával teljesítendő munkákra az államvasutak igazgatósága e hó 9-ikén építési és pályafentartási főosztályában tartotta meg a versenytárgyalást. Az építés kivételére 20 cég nyújtotta be ajánlatát, akik közül a legolcsóbb ajánlatot Kiss J. Jenő budapesti mérnök (V. Pozsonyi-út 19.) az igazgatóságnak a pályázati hirdetmény szerint szeptember elejéig kell döntenie az ajánlatok felett. — A munkákat 3 évre van arányosan elosztva.

Az adómentes motorbenzin eladási ára. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket kisiparosokat és kisgazdákat, hogy az adómentes motorbenzin mérsékelt eladási ára a folyó évi június hó 10-től október hó végeig terjedő időszakra métermázsánként 16 koronában állapított meg.

Pályázati hirdetmény. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara évi 250 koronás ösztöndíjat adományoz egy oly törekvő és vággyalannal bíró részére, aki a *budapesti keleti kereskedelmi akadémián* szándékozik elvégezni. Ezen ösztöndíj elnyeréséért mindazon ifjak pályázhatnak akik, a) magyar honpolgárok és a kamara kerületében u. m. Pozsony sz. k. városában Nyitra-Pozsony-Trencsén és Turóc vármegyékben bírnak illetőséggel; b) a szóban levő akadémiába való felvételre megfelelő minősítéssel bírnak; c) és végül akik jó erkölcsi magaviseletűek, tanulmányi előmenetelükben kiváló szorgalmat tanúsítottak és annyira vággyalannak, hogy segély nélkül nem végezhetik tanulmányaikat.

Egyenlő minőségű pályázók közül olyanok fognak előnyben részesítettni, kik a pozsonyi felső kereskedelmi iskolát végezték. — A pá-

lyázni szándékozók felhivatnak, hogy a kellő okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket legkésőbb f. évi július hó 31-éig a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál nyújtsák be. Megjegyzendő, hogy az ösztöndíjban részesülő ifju az ösztöndíjat a budapesti keleti kereskedelmi akadémián két éves tanfolyamának teljes bevégeztéig megtarthatja, köteles azonban minden felvételével előmeneteléről hiteles iskolai bizonyítvány előterjesztése mellett beszámolni. Abban az esetben, ha az ösztöndíjas előmenetele, avagy erkölcsi magaviselete meg nem felel, az ösztöndíj megvonható.

Országos Zarándoklat a Szentföldre. Nagyságos és főtiszt. dr. Giesswein Sándor kanonok, biersi apát, országgy. képviselő vezérlete alatt és számos pap közreműködésével Országos Zarándoklat indul f. évi október hó 1-én a Szentföldre, a melyet a Szentföld magyarországi hivatala rendez.

Árak: I. oszt. 700., II. oszt. 550., III. oszt. 300 korona. Programokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál a Szentföld magyarországi biztosi hivatala Budapest, II., Margit-körút 23. szám. Plebánia hivatal. 106. 5-15.

Országos Zarándoklat Lourdesba. Augusztus hó 8-án indul Budapestről Nagyboldogasszony ünnepére Főtiszt. Dr. Várossy Gyula kalocsai érsek úr Ó Nagyméltósága védnöksége és 12 pap lelki vezetése alatt. Árak 8 napi elsőrangú ellátással együtt: I. oszt. 460., II. oszt. 320., III. oszt. 210 korona. Programokkal szívesen szolgál Főtisztelendő Fehér Ferenc plebános úr Ebed, Esztergom m.

Ugyancsak Országos Zarándoklat indul aug. hó 30-án a kisasszony napi körmenet Lourdesba és ezzel kapcsolatosan Rómába Ó Szentegésze jubileumára. Árak 11 napi elsőrangú szállodai ellátással együtt: I. oszt. 560., II. oszt. 450., III. oszt. 260 korona. Programokkal szívesen szolgál Főtisztelendő Pasztorek István plebános ur Tokol, Pest megye. 107. 5-7.

Irodalom.

Uj tót nyelvű imádságos könyv.

P. Daubner Alajos, a hitbuzgalmi irodalom jónévé művelője tót anyanyelvű honfitársaink számára új imakönyvet írt. Jézus szentséges Szívének kultuszát szolgálja e könyvecske s szép imádságokat tartalmaz a szent Szív ünnepének és imádságának minden alkalmára. Közismert dolog lévén, hogy a nemzetiségi igaztók hazánk tót nyelvű lakosságát minden elképzelhető eszközzel, még az imádságos könyvek és ájtatos olvasmányok segélyével is a panszlavizmus karjaiba igyekeznek terelelni, minden jó magyar támogatására és terjesztésére méltán tarthatnak tehát számot azok a tót nyelvű könyvek, melyek a valóság szent ügyét nem igyekeznek összekötöni hazafiatlan törekvésekkel. A Szent-István-Társulat sokat áldoz ilyen munkák kiadására. Nála jelent meg P. Daubner Alajosnak ez a *Mesiác bozského srčca Jezisovho* című imakönyve is. Ára 50 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28.)

207/1908. sz. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közölni teszi, hogy a szakolcai kir. járásbíróságnak 1908. évi V. 120/2. sz. végzése folytán Kovách Imre ügyvéd által képviselt Zabادل Pál és társai felperesek részére *Irsa János és neje* alperesek ellen 480 kor. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 850 koronára becsült ingóságokra a szakolcai kir. bíróság 1908/V. fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatott követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek lakásán Holicson leendő megtartására határidőül **1908. évi július hó 28-ik napján d. e. 11 órája** tűztetik ki, amikor a bíróság lefoglalt lábas jószág s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik. Kelt Szakolca, 1908. évi július hó 18. napján.

Fehér Dávid,
kir. bír. végrehajtó.

Két, jó házból való, négy fiatalember gyakornoknak vétetik fel **VEREBÉLY GÉZA** úri és női divatárúházában Nyitrán.

Csak azok ajánlata vétetik figyelembe, akik szülőiknél vagy rokonainknál laknak. 121. 2-0.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász
Nyitrán, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrukat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj-és szakálfestést, ugyiszintén tyukszemvágást jutányos áron. 92. 11-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszktőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Vidéki megrendelések pontosan a beküldött hajminta szerint lelkiismeretesen, utánvét mellett eszközöltetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Ohaj községben (Bars megye) 15. házszám alatt 4 szoba, 1 konyha, szép udvar kuttal, bekerített kert és nagy gyümölcsös 120. 2-4.

haszonbérbe adó.

Bővebb felvilágosítást ad Minczér János, Ohaj (Bars m.)

Seilnacht József

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ
(Nyitra megye).

Oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szobrok és keresztúti állomások stb. izléses készítése.

Régi oltárok átalakítása és díszítése.

Vázlatokat és költségeloirányzatokat díjmentesen küldök.

Németprónai templom főoltára 1907.

BETEGÁPOLÓ

gyógytanilag képzett Masseur és tyukszem-operateur Gräfenberg-fürdőből ajánlja magát a n. é. közönségnek helyben és a vidéken. — Wedam Félix, Nyitra, Vikárius-utca 12. szám. 123 1-2

Legmegbízhatóbb cég!

Kitüntette az Országos Ipar-egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS

42. 25-52. OIPÉSZ

NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe modern berendezésű

nagy cipőraktárát

Továbbá ajánlja felsőrész készítményeit és bőrkereskedését a t. cipészmaster urak figyelmébe. Raktáron tart legjobb bel- és külföldi bőröket: angol bagaria, chevreaux, box és borjubört stb., valamint az összes cipész kellékeket.

Mérték utáni felsőrész kidolgozására különös gond fordítatik.

Vidéki megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett eszközöl nagyban és kicsinyben. Érzékeny és hibás nővérsű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Legmegbízhatóbb cég!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Verebély Géza

legnagyobb és fővárosiasan modern berendezésű uri- s női divat árúháza Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 4. sz. (a Szarvas-szálloda mellett)

Női divat: Legújabb nyári kosztüm-alj és blúz kelmék, selymek, gyapju és mosható delaine, voilok, batiszt és zefir különlegességek feltűnő olcsó árban, nagy választékban.

Fürdő cikkek.

Minden szombaton nagy maradékvásár, mélyen leszállított árakban.

Szigoruan szabott árak; azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

A cég különös figyelembe ajánlja fehérműekre igen alkalmas, feltűnően jutányos árú pamutvásznait:

Tündérvászon	I	K 20.—
"	II	K 17.85
"	III	K 15.—
Verebélyvászon	I	K 20.—
"	II	K 19.—

23 méteres végek. 10.

Férfi divat: Legújabb újdonságok. Sétabotok, keztyűk, ernyők, sárcipők, nyakkendőkben óriási választék.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, cimadákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 10-52.

Ezen jelzésen ismerhetők fel azon üzletek, a melyekben a SINGER-varrógépek árusítatnak.

Ezen jelzésen ismerhetők fel azon üzletek, a melyekben a SINGER-varrógépek árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer“ név alatt ajánltatnak. Miután mi gépünket soh'sem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer“ gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

W Mielőtt
személy-, jelző- v. építési
KÖLCSÖN
íránt intézkednék.
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX., Lónyay-utca 7.
Telefon-Interphon
46-31.

Alapított
1897-ben.

Alapított
1897-ben.

165. 26-52.

Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.

Óvakodjunk a molyoktól!

Óvakodjunk a molyoktól!

Csak egy minden tekintetben megbízható intézet van, a hol
szörme árúinkat, a nyári idény alatt, **moly kár ellen meg-
óvhatjuk**, és ez **Kenczler Lipót** szücsmester vezetése alatt áll.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas** ásványvíz erre a legbiztosabb óvoszer.

Minden külföldit
fölvilág **házánk**
természetes
szénsavas vizek
királya:

a mohai **ÁGNES**-Forrás

Millenniumi nagy
éremmel kitüntetve.
Kitűnő asztali bor-
és **gyógyvíz**, a
gyomorégést

rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbetegségeknek.

Mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsav-
tartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál
fogva kitűnő szere a legkülönbélebb **gyomor-, légsző- és húgyszervi betegségeknek**. Azért tehát

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **gyomor-,
bél- és légszőhuruttól** szabadulni akarunk.

Dr. Kéthly.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha a **vesebajt**
gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **étvágyhiány**
és **emésztési zavarok** állanak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **májbajoktól**
és **sárgaságtól** szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden **kétés értékű mesterségesen**
szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is **olcsóbban adja**, hogy az **Ágnes-forrás vizét** a leg-
szegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz!

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Kedvelt borvíz!

Olcsóbb a szódavíznél!

Főraktár: **AITNER FERENC ÚRNÁL, NYITRÁN.**

68. 17-24.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.